

*Dalod rekedten is
zsongítva száll,
te hasbeszélő
furcsa madár!*

*Hogy hol lakol, haris,
nem nagy titok:
meglelem fészked,
besanditok.*

*Meg is tapintom —
Lakója sehol.
Itt van-e? Nem. Nem.
Amott van-e? Hol?*

*Megkerülöm fészked:
egész kis erőd —
De mért nem vagy benn,
vagy a küszöb előtt?*

*Fészkednél a vetés
arasznyira nőtt:
aranyos függöny lesz
az ágyad előtt.*

*

*Majd gép jön aratni,
vasszörnyeteg,
vadul pörögnek a
roppant kerekek.*

*A te kicsi várad
ennek: kártyavár:
falait semmi
nem tartja már.*

*Lesz még ilyen fészked,
arany függönyöd
valaha is?
Hová bujdosol,
szegény haris!*

KÉPES GÉZA fordításai

Marie Under Tallinnban született 1883-ban. Apja tanító volt. A tallinni német lánygimnáziumban tanult. Első verseskötete 1917-ben jelent meg. Híre csakhamar túlszárnyalt Észtországon. A harmincas évek közepén két kötet jelenik meg verseiből a Szovjetunióban, később német, angol, francia és svéd válogatása lát napvilágot az illető országokban. Egyes verseit tucatnyi más nyelvre fordították, így magyarra is. Képes Géza tolmácsolásában közel félszáznyi verse szólalt meg magyarul.

Az egész Észak legnagyobb jelenkori költőnőjének tartják. 1944 óta Svédországban él, verseket már évek óta nem ír, életműve lezártnak tekinthető. Életében klasszikusa lett az észti irodalomnak. Hazájában is így kezelik, a szovjet korszakban négy gyűjteményes kötete jelent meg otthon.

BETTI ALVER

Az ékszerész

— *Édes bátyám, világot ékesítesz,
s mint a nap fénye, tündökölsz —
legalább egyszer jöjj hozzánk haza! —
— Opál!
Zafir!
Smaragd! —*

— *Mi itt homályban szorongunk,
árnyat vet ránk egy házfal,
ablakunk, szobánk oly sötét... —
— Márvány!
Porfir!
Alabástrom! —*

— Tolvajnak szegődött öcséd;
cimborák, ital... ismered a céhet...
Oly fiatal, oly szertelen... —
— Almandin!
Rubin!
Gránát! —

— Indulatos apád béna
koldus lett, nyomja az ágyat,
s néha oly dühödten bámul... —
— Koráll!
Brilliáns!
Berill! —

— Anyád könnyörgő árnyék,
leszegett fejjel görnyed,
mintha nyomná nehéz kő... —
— Turmalin!
Topáz!
Türkiz! —

— S én, fekete húgocskád,
cipelem otthonunk
zsák agyagját, a gondot... —
— Platina!
Arany!
Gyöngy!
Kristály! —

De jó

De jó is dacos indulattal
hólyagot táncolni a lábra.
De jó is durcás akarattal
virágot keresni hiába.
De még jobb a dévaj sors ölében
elaludni sírva —
nevetni újra ébren.

ŐSZ

Zizegve szálltak a felhők
az alacsony ivű égen,
óránk halk ősze megjött,
esőluccskos köpenyében.

Magas tetőereszből
zengeti éjei hangját,
kötélvéggel a földön
püföl esőcsatornát — — —

Észbontó hangszerekkel,
jött, konok zeneszerző;
veretes, nyugtalan, mély —
korunkban bizton az első.

— — — ó, esztelen, vad lárma!
Üvölt a vaksötétben
egyszerre ez az élet,
a kőfal-ordításba
lapul halk, színesebb ének:

de mintha ismernének...!

A naptár szele

Olykor a fájdalomtól látsz.
Olykor egy vézna kéz segít.
Olykor szabálynál többet ér
a törékenyebb,
gyengédebb sejtés.

Korai virág az emberi fáról?
Késő gyümölcs? Fogadd örömmel
a daltalan hullt levelet is,
a tudós tüskét és tövist;
a lét kertjének adománya!

Másképp hogyan érhetne hozzád
pacsirtaszárnyon lebegő szó?
Hogyan találna rád különben
földre zúduló gondolat?

De vigyázz:
ha dermedt órán olykor
meg nem gyűlöled magad,
nem segítenek zsenge csírák,
s nem szúr tövisével az élet —
akkor a percek
zárt falain
áttör a zimankós télidő.

*Akkor nem ér fel hozzád többé
pacsirtaszárnyon lebegő szó,
akkor nem talál rád soha
földre zúduló gondolat.*

*Akkor a naptár hideg szelében
csak az idők
csillám-órái, csak az évek
üveges száraz
zörömbölnek:
panaszos végtelenség.*

TANDORI DEZSŐ fordításai

Betti Alver Jogevában született 1906-ban, vasutas családból. Tartuban járt gimnáziumba, s az itteni egyetemen tanult észet nyelvet és irodalmat, írói működése is ehhez a városhoz fűződik.

Prózaíróként indult, 1927-ben jelent meg első regénye. A harmincas évek eleje óta versel, írói életművének kétségkívül ez a legértékesebb része.

Elsősorban Puskin, Baudelaire, Heine és Gautier hatottak rá.

MUIA VEETAMM

A kannel

*Nagyapánknak volt egy magacsinálta kannelja,
öregecske, néhány húros hangszer.
Hangjával megrikatta a szobasarkokat,
a tűzhelyet pedig megnevetette.*

*Nagyapa alkonyatkor pengette a hűrt,
hangok szívárványos gömbje gomolygott,
elvárta, hogy míg játszik, helyén üljön a család,
hallgassák némán nők és gyermekek.*

*A nők nem bírták sustori sustorgás nélkül,
hullgatni a gyerekeknek sem akarózott,
a fiúk fújtatva öklelöztek, mint kis bikák,
kajánul kuncogtak rajta a lányok.*

*Nagyapa megdühödött s az ósdi kannelt
szilánkokra zúzta a padlón.
Szilánkokon szaladgáltak a gyerekek meg én is —
egy belém szűrődött s még most is húsomban sajog.*